

MAASEUTUPOLITIikka
LANDSBYGOSPOLITIK

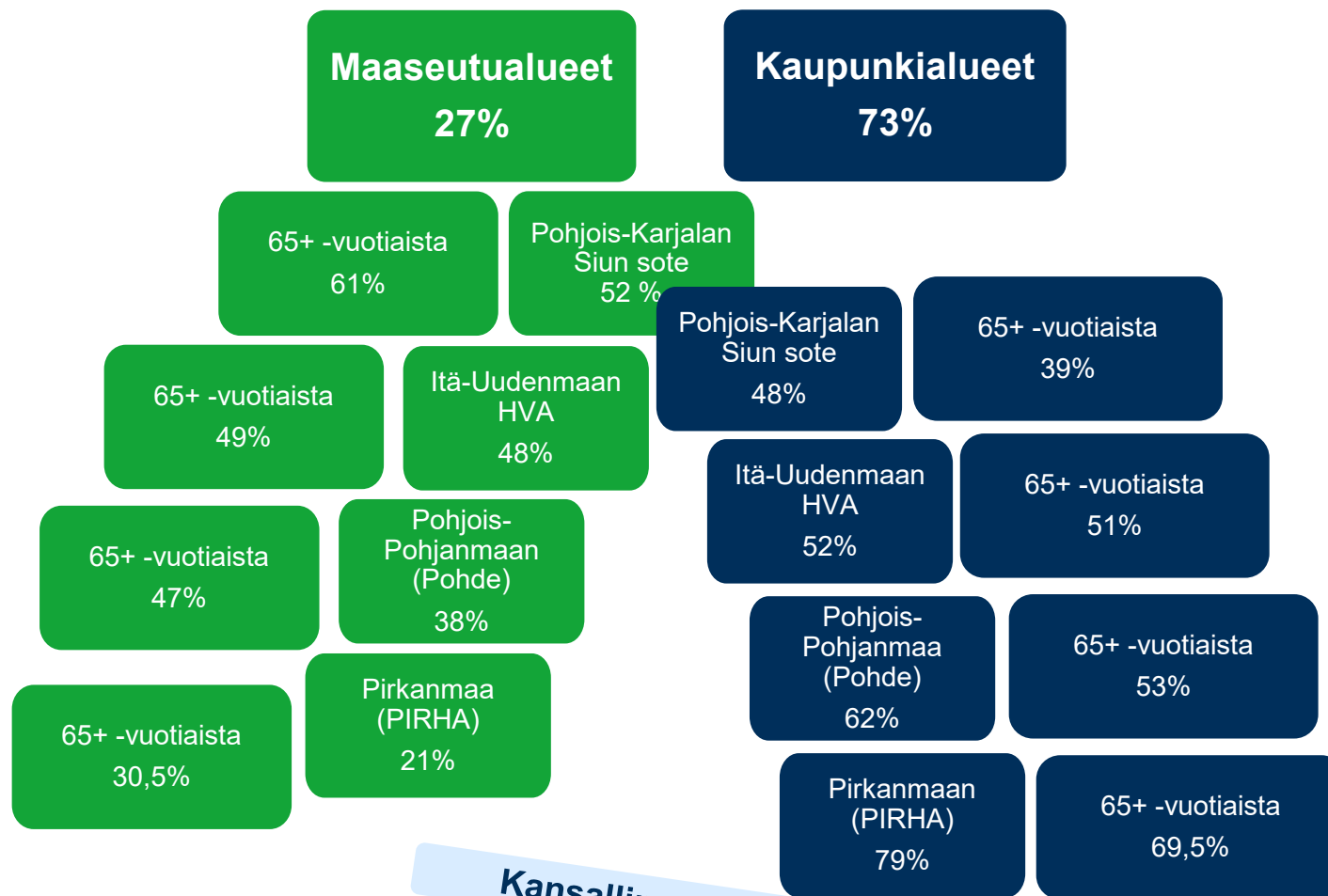
Mikä on maaseutuvaikutusten arviointi?

Antonia Husberg, neuvotteleva virkamies
maa- ja metsätalousministeriö,
pääsihteeri, maaseutupolitiikan neuvosto (MANE)

Mitä jää keskiarvojen taakse?

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGOSPOLITISKA RÅDET

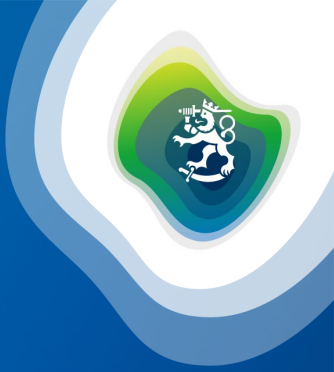

Maaseutu- ja saaristoalueiden väestömäärä on jopa 1,3 milj. henkilöä suurempi kuin on tilastoitu. Väestön monipaikkaisuutta ei vielä tilastollisesti seurata. Se ei tarkoita etteikö se vaikuttaisi. (Pitkänen ym. 2021, Rannanpää ym. 2022, Kauppinen 2022 ym.).

Kansallinen ja alueellinen keskiarvo

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGGSPOLITISKA RÅDET

**Maaseutuvaikutusten arviointi on
tehdä yhteistyötä maaseudun toimijoiden kanssa ja
lisätä ymmärrystä siitä,
mitä valmisteltavissa oleva asia tarkoittaa,
kun sen toimeenpanosta syntyvät vaikutukset osuvat
maaseuduille**

**– ihmisiin, yhteisöihin, yrityksiin ja niiden keskinäisiin
suhteisiin ja laajemmin...**

Maantieteellinen ulottuvuus

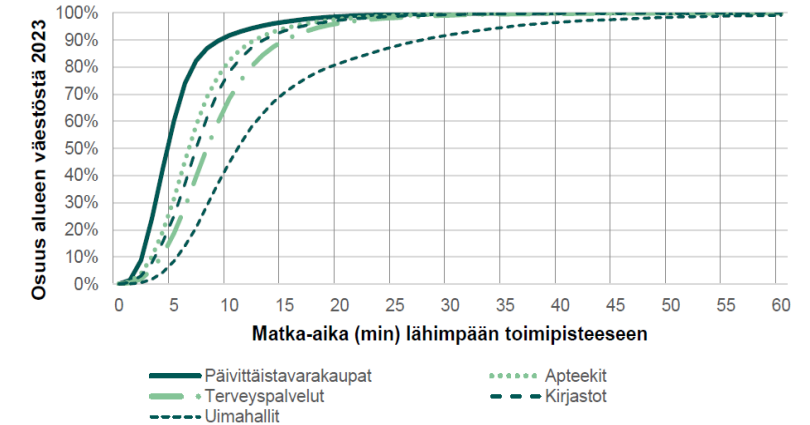
MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGGSPOLITISKA RÅDET

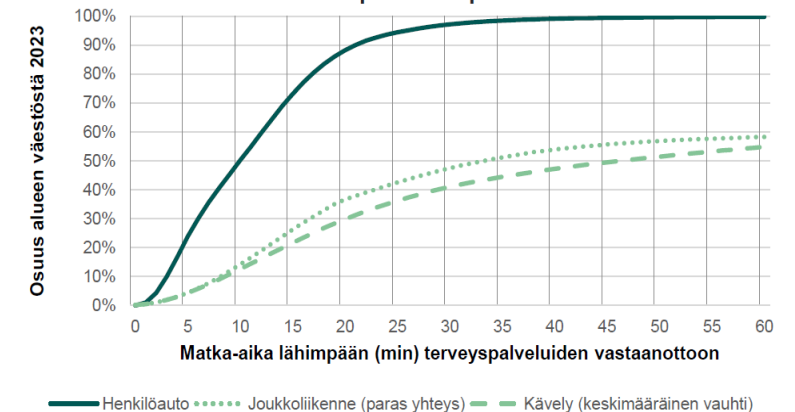
Sote-palvelujen
maantieteellinen
saavutettavuus vaikuttaa
terveyden tasa-arvoon
– Palvelujärjestelmän
tilannekuvaa tulee
seurata järjestelmällisesti
ajantasaisen sijainti- ja
kapasiteettitiedon avulla

Eri palveluiden maantieteellinen saavutettavuus,
matka-aika henkilöautolla

Terveyspalvelut,
matka-aika lähimpään toimipisteeseen maaseutualueilla

Maaseutu-ulottuvuuksia (1/2)

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGSPOLITISKA RÅDET

TUTKIMUSRAPORTTI

VTT-R-00103-25

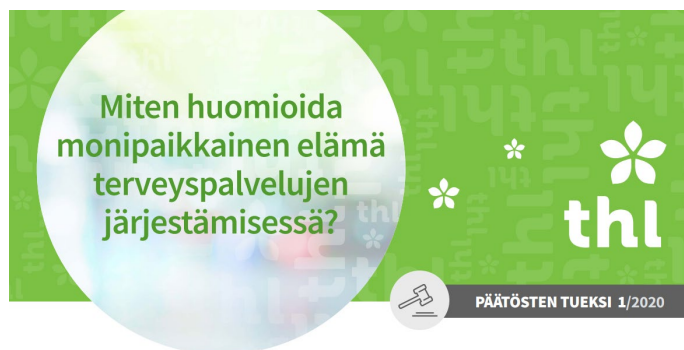
Maaseudun energia- ja liikenneköyhyys ilmiöinä

Kirjoittajat: Jenni Vestinen, Heli Siliälä, Suvisanna Correia

Hyvä elämä maaseutu-
kunnissa – osallisuuden ja
yhteiskehittämisen avaamia
näköaloja kestävään hyvinvointiin ja
kuntien älykkääseen sopeutumiseen

Mari Kattilakoski, Kaisa Kervinen,
Virpi Harilahti-Juola & Päivi Kurikka

HANKKEEN TAVOITTEET

Monipaikkaisella asumisella tarkoitetaan ihmisten ajanvieron jakautumista useamman kuin yhden asuinpaikan välille. Monipaikkaisuuden syitä ovat esimerkiksi työssäkäynti tai opiskelu eri paikkakunnalla, vapaa-ajan asuminen, avioerolanteisiin liittyvä vuoroasuminen tai muut perherakenteeseen ja parisuhteeseen liittyvät järjestelyt. Tutkitusti suurin monipaikkaisen asukkaiden ryhmä ovat maaseudun vapaa-ajan asukkaat.

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Maaseutu-ulottuvuuksia (2/2)

- **Väestömäärään suhteutettuna Suomen maaseutumaisilla alueilla on kaupunkeja enemmän järjestöjä.**
- Väestömäärään suhteutettuna niitä on erityisen paljon sellaisissa *harvaan asutun ja ydinmaaseudun kunnissa, joiden väestö on keskimääräistä heikommassa sosioekonomisessa asemassa* (esim. työttömyys- tai pienituloisuusasteella mitattuna).
- Maantieteellisesti tarkasteltuna, kolmas sektori keskittyy (suhteellisesti) eniten maaseutumaisille alueille, *joissa on (suhteellisesti mitattuna) korkea kysyntä niiden tarjoamille palveluilla*. Vähemmän julkisia ja yksityisiä palveluja tarjolla, saatavissa ja saavutettavissa. Vapaaehtoisesti hoidettava.
- Kolmannen sektorin toimintaa tukevat paikalliset resurssit ovat maaseutumaisilla alueilla yleisesti Suomen keskiarvoa matalammat. Nämä ovat esim. väestön mediaanitulot, yritysten liikevaihto tai kuntien myöntämät avustukset. Myös väestön korkeampi keski-ikä ja huoltosuhde vaikuttaa.
- **Yhtälön epätasapaino**, korkea kysyntä suhteessa mataliin paikallisiin resursseihin, korostaa kansallisen ja EU-rahoituksen tarvetta ja merkitystä maaseutumaisten alueiden kansalaistoiminnan jatkuvuuden sekä laajemmin hyvinvoinnin varmistamiseksi eri maaseutualueilla (TOTAL-hanke, vrt. RAVIT-hanke, SOMA-hanke ym.).

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGOSPOLITISKA RÅDET

Taulukko 3. Toimijat pelastustoimen tehtävillä alueluokittain.

	Harvaan asuttu maaseutu	Ydin- maaseutu	Maaseudun paikallis- keskukset	Kaupungin läheinen maaseutu
Päätoimiset	6 %	10 %	48 %	18 %
Palokuntalaiset itsenäisesti	24 %	29 %	7 %	38 %
Palokuntalaiset/päätoimiset samassa yksikössä	31 %	39 %	26 %	10 %
Palokuntalaiset ja päätoimiset yhteistehtävällä	37 %	21 %	19 %	32 %
Palokuntalaiset yht.	92 %	89 %	52 %	81 %

	Kaupungin kehysalue	Ulompi kaupunkialue	Sisempi kaupunkialue
Päätoimiset	55 %	77 %	89 %
Palokuntalaiset itsenäisesti	16 %	3 %	1 %
Palokuntalaiset/päätoimiset samassa yksikössä	5 %	5 %	3 %
Palokuntalaiset ja päätoimiset yhteistehtävällä	23 %	12 %	6 %
Palokuntalaiset yht.	44 %	20 %	10 %

Lähteet: TOTAL-hanke/UEF ja Kauppinen 2022 (taulukko)

Kaupunki- ja maaseutuluokituksella selkeyttä kontekstiin

Kuntarajoihin perustuvat luokitukset tunnistettu ongelmallisiksi Suomen kuntien suuren koon vuoksi. Kunnan alueella on usein sekä kaupunkimaisia että maaseutumaisia alueita. **Maaseutualueet toimivat eri tavalla kuin kaupungit**, johtuen muun muassa maantieteeseen, elinkeinorakenteeseen, infrastruktuuriin, sosioekonomisiin eroihin sekä kulttuuriin liittyvistä tekijöistä.

Esimerkiksi 0-19-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä koko maassa ja kansallisen kaupunki-maaseutu-luokituksen kuntapohjaisella aluejaolla.

Koko maassa 1 147 037 hlöä (100 %)

Kaupunkimaisilla alueilla 834 945 hlöä (72,8 %)

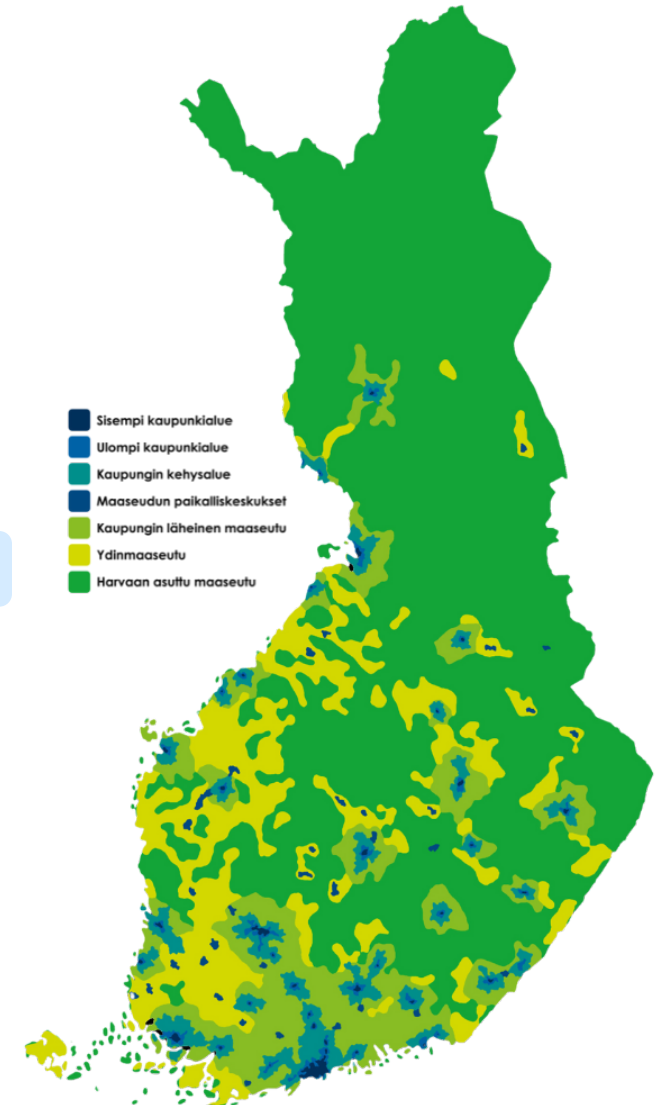
Kaupungin läheinen maaseutu 128 887 hlöä (11,2 %)

Ydinmaaseudulla 133 904 hlöä (11,7 %)

Harvaan asuttu maaseutu 49 301 hlöä (4,3 %)

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGOSPOLITISKA RÅDET

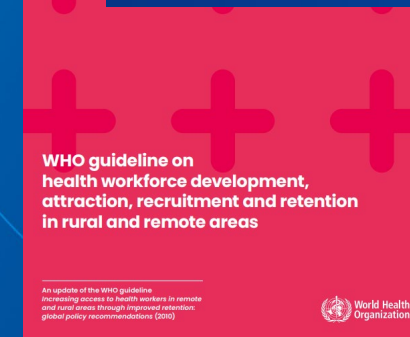
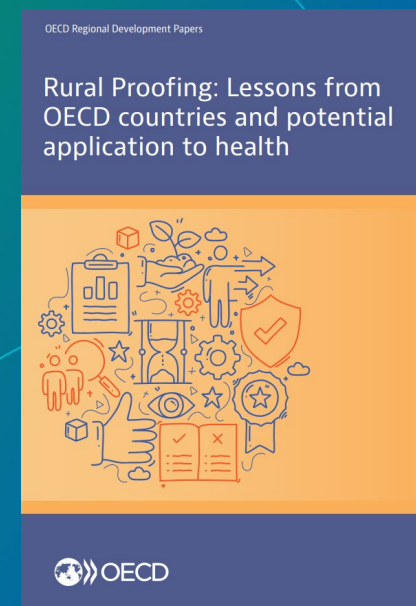
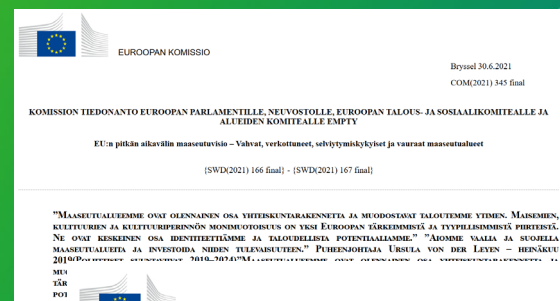

MAASEUTUPOLITIIKAN NEUVOSTO
LANDSBYGDSPOLITISKA RÅDET

Maantieteellinen ja siihen kytkeytyvät maaseutu-
ulottuvuudet ovat tärkeä tunnistaa ja huomioida
hyvinvointia, osallisuutta ja laajemmin sosiaalista
kestävyyttä mittaavissa kansallisissa ja alueellisissa
tilastoissa sekä arvioinneissa
(VN, MMM, EU, OECD, WHO).

Kiitos!

Lisätietoa

www.maaseutupolitiikka.fi
maaseutupolitiikka@gov.fi